

Happy the Elephant and the Halakhah

The Freehof Institute of Progressive Halakhah

Twelve Minute Shiur #17

For a more complete discussion, see “On Animal ‘Rights’” at the Freehof Institute [website](https://www.nytimes.com/2022/06/14/nyregion/happy-elephant-animal-rights.html).

<https://www.nytimes.com/2022/06/14/nyregion/happy-elephant-animal-rights.html>

Deuteronomy 22:6-7

כִּי יִקְרָא קוֹצְפוֹר לְפָנָיִךְ בְּדָרֶךְ בְּכַלְעֵץ אֹו עַל־הָאָרֶץ אֲפֹרָחִים אֹו בִּיָּצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל־הָאֲפֹרָחִים אֹו עַל־
הַבִּיָּצִים לֹא תִקַּח הָאֵם עִלְהִבָּנִים :
שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת־הָאֵם וְאֶת־הַבָּנִים תִּקַּח־לָךְ לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהָאֲרֶכֶת יָמִים :

If you chance upon a bird's nest, in any tree or on the ground, with young ones or eggs and the mother sitting upon the young or upon the eggs, you shall not take the mother with the young. You shall let the mother go, but the young you may take to yourself; that it may go well with you, and that you may live long.

B. B'rakhot 33b

משנה. האומר "על קן צפור יגיעו רחמיך", "ועל טוב יזכר שמך", "מודים מודים" - משתקין אותו.

Mishnah. One who recites in one's prayer "Your mercies extend to the bird's nest," or "May Your name be mentioned for good," or "We give thanks, we give thanks" [that is, twice] is silenced.

גמרא. בשלמא "מודים מודים" משתקין אותו - משום דמיחזי כשתי רשויות, "ועל טוב יזכר שמך" - נמי משמע על הטובה ולא על הרעה, ותנן: חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. אלא, "על קן צפור יגיעו רחמיך" מאי טעמא? פליגי בה תרי אמוראי במערבא, רבי יוסי בר אבין ורבי יוסי בר זבידא; חד אמר: מפני שמטיל קנאה במעשה בראשית, [לומר: על אלה חס, ולא על שאר בריותיו]

29 וחד אמר : מפני שעושה מדותיו [מלותיו] של הקדוש ברוך הוא רחמים, ואינן אלא גזרות. [והוא לא
30 לרחמים עשה, אלא להטיל על ישראל חקי גזרותיו; להודיע שהם עבדיו ושומרי מלותיו וגזרות חוקותיו, אף
31 בדברים שיש לשטן ולנכרים להשיב עליהם, ולומר מה צורך במלואו זו]
32

33 **Gemara.** It's clear why one is silenced for saying "We give thanks, we give thanks" –
34 because that looks as though one is acknowledging two divine powers. It's also clear why
35 one is silenced if one says "May Your name be mentioned for good," for that makes it
36 seem that (God's Name is not mentioned) in connection with bad things that happen, and
37 we learn in a *mishnah* (*B'rakhot* 9:5): "One is obligated to bless God for the evil (that
38 occurs) just as one blesses God for the good."

39 But why is one silenced for saying "Your mercies extend to the bird's nest"?

40 Two Amoraim in the west [Eretz Yisrael] disagree over the answer. They are R. Yose bar
41 Avin and R. Yose bar Z'veida.

42 One says: because it sows jealousy among the works of Creation [*by saying that God has
43 compassion upon the birds but not upon other creatures*].

44 The other says: because it declares that the *mitzvot* of the Holy One are intended for
45 mercy, when they are in fact simply decrees.

46 [*God did not issue the mitzvot in order to do mercy but rather to impose God's decrees
47 upon Israel, so that they may demonstrate that they are God's servants and that they keep
48 God's mitzvot and decrees, even those over which Satan and the nations of the world can
49 criticize us, asking "what purpose/rationale can this mitzvah have?"*]
50
51

52 Rambam, Mishneh Torah, Hilkhos T'filah 9:7

53
54 מי שאמר בתחנונים מי שריחם על קן ציפור שלא ליקח האם על הבנים או שלא לשחוט אותו ואת בנו
55 ביום אחד ירחם עלינו וכיוצא בענין זה משתקיין אותו, מפני שמצות אלו גזרת הכתוב הן ואינן רחמים,
56 שאילו היו מפני רחמים לא היה מתיר לנו שחיטה כל עיקר.
57

58 If one recites as a supplication "May the One who showed mercy to the bird's nest, that
59 we should not seize the mother bird along with her young," or "who forbade us from
60 slaughtering the mother animal and her offspring on the same day" (Leviticus 22:28) –
61 that person is silenced. The reason is because these *mitzvot* are decrees and not about
62 mercy. For had God intended them as mercy, God would not have permitted us to
63 slaughter animals at all.
64
65

66 Maimonides, Moreh Han'vukhim / Guide of the Perplexed 3:48

67
68 וכן אסר לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד, להשמר ולהרחיק לשחוט משניהם הבן לעיני האם, כי צער
69 בעלי חיים בזה גדול מאד, אין הפרש בין צער האדם עליו וצער שאר ב"ח, כי אהבת האם ורחמיה על
70 הולד אינו נמשך אחר השכל רק אחר פעל הכח המדמה הנמצא ברוב בעלי חיים ... וזהו הטעם ג"כ
71 בשלוח הקן... וכשישלח האם ותלך לה לא תצטער בראות לקיחת הבנים... ואם אלו הצערים הנפשיים
72 חסה תורה עליהם בבהמות ובעופות כל שכן בבני אדם

73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99

God prohibited us from slaughtering the mother animal and its offspring on the same day so that we take care not to slaughter the offspring as its mother looks on. For animals feel great distress (*tz`ar ba`alei hayyim*) over this. In this respect there is no difference between the distress felt by humans and that felt by animals, for a mother's love for her young is not a property of the rational faculty but of the imaginative faculty, which is present in most species of animals...

This is similarly the rationale behind the *mitzvah* of *shiluah haken* (to send away the mother bird)...for when she has flown away she will not feel sadness when seeing her children taken... The Torah shows compassion for the emotional distress (*hatza`arim hanafshi'im*) of animals and birds, and how much the more so of human beings.

Ramban on Deuteronomy 22:6

וכן מה שאמרו (ברכות לג ב) לפי שעושה מדותיו של הקדוש ברוך הוא רחמים ואינן אלא גזרות, לומר שלא חס האל על קן צפור ולא הגיעו רחמיו על אותו ואת בנו, שאין רחמיו מגיעין בבעלי הנפש הבהמית למנוע אותנו מלעשות בהם צרכנו, שאם כן היה אוסר השחיטה. אבל טעם המניעה ללמד אותנו מדת הרחמנות ושלא נתאכזר. כי האכזריות תתפשט בנפש האדם, כידוע בטבחים שוחטי השורים הגדולים והחמורים שהם אנשי דמים זובחי אדם אכזרים מאד, ומפני זה אמרו (קידושין פב א) טוב שבטבחים שותפו של עמלק. והנה המצות האלה בבהמה ובעוף אינן רחמנות עליהם, אלא גזירות בנו להדריכנו וללמד אותנו המדות הטובות. וכן יקראו הם כל המצות שבתורה עשה ולא תעשה גזירות, כמו שאמרו (מכילתא בחדש ו) במשל המלך שנכנס למדינה אמרו לו עבדיו גזור עליהם גזירות, אמר להם כשיקבלו מלכותי אגזור עליהם גזירות, כך אמר הקדוש ברוך הוא קבלתם מלכותי אנכי ה' אלהיך (שמות כ ב), קבלו גזירותי לא יהיה לך וכו' (שם פסוק ג).

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115

We learn in *B, B'rakhot* 33b: "because it declares that the *mitzvot* of the Holy One are intended for mercy, when they are in fact simply decrees." This means that God in fact does not show compassion to a mother animal and her young. God's mercy does not extend to animals to prevent us from using them for our purposes; if it did, the Torah would have prohibited *sh'hitah*.

The rationale (*ta`am*) for the prohibition (the bird's-nest *mitzvah*) is to teach us the quality of mercifulness, so that we will not act with cruelty. For cruelty is contagious among humans ["in the human soul"]. It's well known that butchers who slaughter cattle and donkeys are cruel, bloodthirsty, and murderous (*zovhei adam*). This is why the Talmud says (*Kiddushin* 82a): "the best among butchers is the partner of Amalek." These *mitzvot* concerning animals and birds are not motivated by mercy towards them. They are rather decrees (*g'zeirot*) meant to guide and teach us good qualities. Indeed, *all* the Torah's *mitzvot*, both positive and negative, are called *g'zeirot*, as the Rabbis tell us (*M'khilta*): The analogy (*mashal*) is of a king who comes to a city. His servants urge him to issue decrees (*g'zeirot*) upon its inhabitants. He replies: once they accept my kingdom, then I will issue decrees. Likewise the Holy One: He says "You have accepted My

116 sovereignty (“I am Adonai your God,” Exodus 20:2); now accept my decrees (“You shall
117 have no other gods in My presence,” Exodus 20:3).
118